

VALTUUSTOALOITE HAAPAJÄRVEN KAUPUNGIN TALOUDEN OHJAUKSEEN

Talousarvio vuodelle 2025 esittää käyttötalouden tulojen ja menojen kokonaislukuja toiminnallisuuksien mukaan ryhmitettynä; vaalit, tarkastuslautakunta, hallintopalvelut, sivistyspalvelut, tekniset palvelut, ympäristöpalvelut ja näiden toimintojen investoinnit sekä henkilöstö määrät. Näistä toiminnoista on esitetty myös toimintaa kuvaavia mittareita. Talousarviossa jää kuitenkin epäselväksi syy-seuraussuhteiden hahmottaminen päivittäisjohtamisen näkökulmasta, toimista, joilla taloudellista tehokkuutta parannetaan.

Jotta asiat hahmottuisivat paremmin, esitän talousarvion jalostamista siten, että se tarjoaa viranhaltijoille sekä luottamushenkilöille tietoja eurojen lisäksi suoritteista ja määristä, joiden perusteella pystytään jatkossa paremmin ymmärtämään syy-seuraussuhteet.

Tulot tulee olla eriteltynä lajeittain/aiheuttajittain. Esim. verot pääryhmittäin eriteltynä siten, että kiinteistöverot ovat eriteltynä asuinrakennuksiin, liikekiinteistöihin ja yleishyödyllisiin, joiden kokonaistulot esitetään myös yksikköä kohden; per okt, per rt, per kt, per teollisuuskiinteistö, per kauppakiinteistö jne. Vastaava jaottelu tulee tehdä kaikille tulolajeille.

Vastaavasti käyttömenot tulee esittää toiminnallisuuksien mukaan esim.

- hallintopalvelut
  - hallinto menot € per asukas
  - henkilöstökulut € per asukas
  - terveydenhuolto € per asiakas
  - vanhustenhoito € per asiakas
  - työllisyyspalvelut € per asiakas
- sivistyspalvelu
  - varhaiskasvatus: € per hoitoviikko (hoitoviikon määritelmä pv?*h?)
  - perusopetus 0-6 lk: € per opintoviikko (opinto viikon määritelmä pv?*h?)
  - perusopetus 7-9 lk: € per opintoviikko (opinto viikon määritelmä pv?*h?)
  - lukio: € per opintoviikko (opinto viikon määritelmä pv?*h?)
  - vapaa-ajan koulutus: € per opintoviikko (opinto viikon määritelmä pv?*h?)
  - kulttuuripalvelut: € per asukas
- tekniset palvelut
  - tiestö kilometrit, km per asukas, € per km
  - kiinteistö m³, m³ per asukas, € per m²
  - puistot ja urheilualueet m², m² per asukas, € per m²
  - liikuntareitti kilometrit, km per asukas, € per km
  - kaavoitus ha, ha per asukas, € per ha

Nämä on esitetty esimerkin omaisesti ja viranhaltijoiden tuleekin arvioida mitkä ovat ne oleelliset mitattavat/seurattavat, jotka tarjoavat mahdollisuuden kehittäväälle dialogille ja joiden pohjalta voidaan löytää talouden kehittämiseen sekä kuntalaisten tyytyväisyyteen korreloivia vaikutuksia. Esim. liikunta mahdollisuuksien vaikutus terveydenhuolto kuluihin. Seurannassa on syytä huomioida myös rullaavan 12 kk seurannan käyttö kausittaisten vaihteluiden eliminoimiseksi.

Viimeisen neljän vuoden aikana kaupunkimme on taloudellisesti köyhtynyt. Sijoitusvarallisuus on pysynyt n. 15 milj. € tasolla, mikä tarkoittaa inflaatiolla korjattuna varallisuuden pienenemistä. Velka on kasvanut 41,8 milj. €:sta 68,6 milj. €:oon ja ensi vuonna sen arvioidaan olevan 77,1 milj. €, kasvua 84,4 %. Vaikka laina olisi käytetty kiinteistöinvestointeihin, sekin tarkoittaisi varallisuuden pienenemistä, koska kiinteistöjen reaaliarvot ovat laskeneet ja laskevat edelleen muuttotappio alueilla.

Siksi esitän, että viranhaltijat hankkivat kaupungin omistamien kiinteistöjen reaaliarvot kiinteistöittäin. Mikäli arvostukset poikkeavat tasearvoista, tulee niihin tehdä tarvittavat korjaukset tilinpäätöksessä.

Vallitsevaan tilanteeseen on monia syitä ja tapahtumia, joita emme voi muuttaa. Sen sijaan voimme parantaa faktoihin perustuvaa tietämystä asioissa, joihin voimme itse vaikuttaa, lisätä yhteistä ymmärrystä ja johtaa taloutta tietoon perustuen.

Haapajärvellä, 16.12.2024

Marko Niskanen